

REGULAMIN ODZNAK JEŹDZIECKICH
POLSKIEGO ZWIĄZKU JEŹDZIECKIEGO
DYSCYPLINY OLIMPIJSKIE

Obowiązuje od dnia 01.01.2018 r.

Polski Związek Jeździecki wprowadził w życie z dniem 01.01.2004 system trzystopniowej odznaki jeździeckiej – brązowej, srebrnej i złotej. Jego celem jest podniesienie jakości szkolenia w klubach i sekcjach jeździeckich, poprawa bezpieczeństwa osób uczących się jeździć konno jak i już potrafiących siedzieć w siodle, a także zwrócenie uwagi całego środowiska „koniarzy” na prawidłowe, zgodne z zasadami wiedzy użytkowanie koni.

W czasie egzaminu egzaminator porównuje umiejętności jazdy konnej z wymaganiami klasycznej sztuki jeździeckiej, opisanymi w podręcznikach zaakceptowanych przez Polski Związek Jeździecki - **Zasady jazdy konnej** – cz. 1, 2 i 3.

Podręcznikami zalecanymi do przygotowania kandydatów do zdawania egzaminów na odznaki, opartymi na „Zasadach jazdy konnej” są:

1. Akademia jeździecka - Wacław Pruchniewicz, wyd. Akademia Jeździecka
2. **Nos do przodu – Gerd Heuschmann, wyd. Akademia Jeździecka**
3. **Młody jeździec – Lucinda Green, wyd. Galaktyka**
4. Poradnik młodego jeźdźca – Isabelle von Neumann-Cosel, wyd. Galaktyka

**Przepisy o Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej oraz
zasady organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie**

I. Przepisy ogólne o Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej

1. Egzaminatorzy muszą legitymować się przynajmniej uprawnieniami **instruktora sportu** z aktualną licencją szkoleniową PZJ, a także cieszyć się dużym autorytetem w środowisku, potwierdzonym zgłoszeniem dokonany przez Zarząd właściwego WZJ lub Zarząd PZJ. Osoby te muszą znajdować się w wykazie szkoleniowców PZJ.
2. Egzaminatorzy z danego Wojewódzkiego Związku Jeździeckiego tworzą Wojewódzką Komisję Egzaminacyjną (WKE).
3. WKE ściśle współpracuje z Zarządem właściwego WZJ, ale merytorycznie jest podporządkowana wyłącznie RSJ.
4. Pracami WKE kieruje przewodniczący mianowany i zatwierdzany przez przewodniczącego RSJ, po uzgodnieniu z Zarządem właściwego WZJ.
5. Skład komisji odbierającej egzamin na terenie województwa każdorazowo ustala i zatwierdza przewodniczący WKE, co znajduje swoje formalne potwierdzenie w druku zgłoszenia przesyłanego przez organizatora do PZJ. Nie mogą zasiadać w komisjach egzaminacyjnych członkowie jednej rodziny i osoby z tego samego ośrodka. Z danego ośrodka w komisji egzaminacyjnej może zasiadać jedna osoba.
6. Przewodniczący WKE ma prawo proponować nowych członków komisji, zgłaszając ich kandydatury do zatwierdzenia przez zarząd Wojewódzkiego Związku Jeździeckiego. Po przeszkoleniu kandydaci są powoływani do składu WKE przez RSJ.

7. Kandydaci na egzaminatorów, zaproponowani przez Zarząd właściwego WZJ lub Zarząd PZJ, muszą przejść szkolenie zorganizowane przez WKE dotyczące merytorycznej i formalnej strony przeprowadzania egzaminów na odznaki jeździeckie.
8. Za prawidłową pracę i dokumentację WKE odpowiada jej przewodniczący.
9. **W przypadku otrzymania informacji o negatywnej ocenie pracy egzaminatora WKE, przewodniczący RSJ:**
 - przeprowadza rozmowę wyjaśniającą
 - decyduje o skierowaniu na dodatkowe przeszkolenie teoretyczne i praktyczne
 - wnioskuje do RSJ o skreślenie z listy egzaminatorów WKE
10. Dopuszcza się możliwość uczestnictwa w komisji egzaminacyjnej odbierającej egzamin na terenie województwa, uprawnionych przedstawicieli z innych województw, a także zdobywanie odznak przez kandydatów z innych województw.

II. Zasady organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie

1. Przygotowanie do egzaminów może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzaminy na odznaki jeździeckie mogą się odbywać wyłącznie w ośrodkach posiadających Certyfikat PZJ.
2. Organizator egzaminu na co najmniej 6 tygodni przed terminem egzaminu zgłasza do PZJ chęć organizacji egzaminu na Odznakę Jeździecką podając w dokumencie „Zgłoszenie Egzaminu na Odznaki Jeździeckie” (druk dokumentu dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenie / Odznaki Jeździeckie) termin i miejsce egzaminu, skład komisji egzaminacyjnej. Dokument musi być zaakceptowany i podpisany przez osobę uprawnioną do reprezentacji właściwego WZJ. Egzaminy na odznaki jeździeckie są publikowane w kalendarzach zawodów WZJ.
3. PZJ przesyła organizatorowi egzaminu indywidualne protokoły egzaminacyjne (oryginał i kopia). Protokoły wydawane są osobno dla każdego kandydata.
4. Podczas egzaminu Przewodniczący komisji może sprawdzić dane osobowe kandydata na podstawie dokumentu z fotografią.
5. Podczas egzaminu Przewodniczący komisji wypełnia indywidualne protokoły egzaminacyjne, wpisując zaliczenia kolejnych jego części:
 - **opieki stajennej**
 - ujeżdżeniowej;
 - skokowej – kandydat może przystąpić do niej pod warunkiem zaliczenia części ujeżdżeniowej.
6. **Maksymalna liczba zgłoszonych osób na egzamin przeprowadzany przez jedną komisję w ciągu jednego dnia wynosi 25.**
7. W trakcie egzaminu praktycznego Przewodniczący komisji wpisuje do arkusza oceny jeźdźca wszystkie uwagi i oceny dotyczące jego przejazdu. Arkusz ten otrzymuje zainteresowany po zakończeniu egzaminu .
8. Oryginał protokołu egzaminacyjnego z wymienionymi z imienia i nazwiska członkami Komisji Egzaminacyjnej i przez nich podpisany przekazany zostaje organizatorowi.
9. Kopię protokołu egzaminacyjnego wraz z arkuszem oceny otrzymuje egzaminowany. W przypadku niezaliczenia całego egzaminu lub którejś jego części, egzaminowany zgłasza się z kopią protokołu na egzamin poprawkowy organizowany w następnym dogodnym terminie.

W przypadku zgłoszenia się na egzamin poprawkowy **bez kopii protokołu** od zdającego pobierana jest opłata na rzecz PZJ zgodna z obowiązującym cennikiem-PZJ. Po egzaminie poprawkowym kopia protokołu egzaminacyjnego pozostaje u organizatora tegoż egzaminu. Nie zdanie egzaminu poprawkowego powoduje konieczność rozpoczęcia całej procedury od nowa – zgłoszenie na listę egzaminacyjną,

konieczność ponownego wniesienia opłaty na rzecz PZJ zgodnie z obowiązującym cennikiem, obowiązek zdania **całego** egzaminu, itd.

10. Po zakończeniu egzaminu organizator przesyła niezwłocznie do PZJ:
 - zbiorczy protokół egzaminacyjny z adnotacją przy każdym nazwisku o zaliczeniu lub nie zaliczeniu egzaminu podpisany przez członków komisji
 - oryginały indywidualnych protokołów egzaminacyjnych wszystkich zdających osób
 - kopie indywidualnych protokołów egzaminacyjnych tych osób, które zdawały egzamin poprawkowy;
 - podpisane oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych (**druk dokumentu dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenie / Odznaki Jeździeckie**)
11. Po otrzymaniu dokumentów PZJ wystawia fakturę vat dla organizatora, na podstawie której przekazywana jest opłata egzaminacyjna na rzecz PZJ w wysokości zgodnej z aktualnym cennikiem PZJ od każdego z kandydatów zdających egzamin (nie są liczone osoby, które zdawały egzamin poprawkowy). **W tytule przelewu niezbędne jest podanie numeru faktury.** Legitymacje wraz z odznakami są wystawiane przez PZJ i przesyłane do organizatora egzaminu.
12. Przebieg egzaminu może być kontrolowany przez przedstawiciela RSJ lub upoważnionego członka Zarządu PZJ.
13. Organizator egzaminu musi zadbać o uroczyste wręczenie legitymacji i odznak.
14. Koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu – wynagrodzenie egzaminatorów (wg aktualnego Cennika PZJ), koszty przejazdów, wyżywienie, noclegi oraz inne opłaty organizacyjne mogą być pokryte ze środków własnych organizatora lub z opłat pobranych od uczestników egzaminu. **Dodatkowa opłata pobierana od zdających musi wynikać z rzeczywistych kosztów egzaminu podzielonych przez liczbę zdających.**
15. W przypadku naruszenia powyższych zasad nie będą uznawane RSJ może odebrać prawo do organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie PZJ.

III. Wytyczne do przeprowadzania egzaminów na odznaki jeździeckie

W czasie egzaminu egzaminatorzy porównują umiejętności jazdy konnej z wymaganiami klasycznej sztuki jeździeckiej, opisanymi w podręcznikach zaakceptowanych przez PZJ. Oceny egzaminatorów są ostateczne.

- **ocena umiejętności ujeżdżeniowych** - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, czy praca z koniem jest prowadzona prawidłowo.

DOSIAD JEŹDŹCA

Góra - od głowy po biodra

Głowa prosto, oczy perspektywicznie patrzące ponad głową konia w kierunku jazdy.

Łopatki lekko ściągnięte, pierś lekko wysklepiona do przodu. Ramię swobodnie przylegające do boków, łokieć otwarty. Łokieć, przedramię z dłonią i wodzą tworzą linię prostą prowadzącą do wędzidła.

Dół – od bioder do stóp

Jeździec siedzi prosto na rozluźnionych pośladkach, zachowując trzy punkty podparcia tj. obie kości kulszowe i spojenie łonowe. Biodra podążają za ruchem konia swobodnie opadając w dół. Noga z pachwiny do stawu skokowego swobodnie przylega na całej długości do boków konia. Kolano lekko przylega do poduszki. Stopa w swoim najszerszym miejscu ukośnie oparta jest w strzemieniu.

- **ocena umiejętności obchodzenia się z koniem**
- **ocena umiejętności w skokach** - oceniany będzie prawidłowy dosiad skokowy, pokonywanie cavaletti i skoki przez kolejne przeszkody. Ocenie podlega również zachowanie jeźdźcy pomiędzy przeszkodami.

Prawidłowy dosiad skokowy (półsiad) i oddziaływanie jeźdźcy są najważniejszymi kryteriami oceny.

- **ocena wiadomości teoretycznych** – pytania na egzaminie teoretycznym – po jednym z każdego działu -
- Szczegółowe kryteria oceny oparte są o wymagania zawarte w dalszych punktach .

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym nakryciu głowy (kasku) jest obowiązkowa.

W każdej części egzaminu jeździec może brać udział tylko na jednym koniu, ale mogą to być różne konie (na jednym koniu może brać udział w części ujeżdżeniowej, a na drugim w części skokowej). Koń może brać udział w egzaminie maksymalnie 4 razy dziennie (udział w egzaminie na odznakę srebrną lub złotą liczy się jako dwa starty), pod różnymi jeźdźcami w każdej jego części.

Kandydaci w wieku powyżej 45 lat mogą być zwolnieni ze zdawania części skokowej egzaminu na Brązową Odznakę. Informacja o takim zwolnieniu musi znaleźć się na zbiorczym i indywidualnym protokole egzaminacyjnym. Odznaka zdobyta tym trybem może być podstawą do wydania uprawnień sportowych jedynie w dyscyplinie ujeżdżenia.

Wymagania egzaminacyjne

I. Odznaki jeździeckie

1. Odznaka Brązowa

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzamin na Odznakę Brązową może być prowadzony tylko w certyfikowanym ośrodku jeździeckim.

Minimalny wiek egzaminowanego – 8 lat.

Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków WKE.

Egzamin składa się z dwóch części:

a. część praktyczna:

- **opieka stajenna**
 - prawidłowe podejście do konia;

- prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia;
- podstawowe zabiegi pielęgnacyjne - czyszczenie;
- prowadzenie w rękę i wiązanie

Z tej części egzaminu zwalniani są kandydaci posiadający odznakę „Jeźdź Konno” lub okazujący certyfikat wystawiony przez szkoleniowca z aktualną licencją PZJ– wzór certyfikatu w Załączniku nr 5. Certyfikat ten musi być dołączony do indywidualnego protokołu egzaminacyjnego.

- pokazanie na czworoboku (dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce **System Szkolenie / Odznaki Jeździeckie**) podstawowych trzech chodów konia w prawidłowym dosiadzie podstawowym i z prawidłowym użyciem pomocy. Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.
- pozytywne zaliczenie części ujeżdżeniowej jest warunkiem koniecznym do przystąpienia do części skokowej, podczas której należy oddać 4-5 skoków przez przeszkody o wysokości 70 cm , skok z kłusa przez przeszkodę ze wskazówką, wysokość przeszkód dla pony ,maksymalnie 60 cm); Trzecie nieposłuszeństwo konia, upadek jeźdźca lub konia - eliminują z egzaminu.
- SKOKI OBOWIAZKOWO W PÓŁ SIADZIE !! / z KŁUSA I GALOPPOU/
- następujące niewykonane elementy powodują niezaliczenie egzaminu:
przekroczenie linii,
brak półsiadu,
trzecie nieposłuszeństwo,
brak panowania nad koniem.

Podczas egzaminu wymagana jest jazda na zwykłym kielźnie wędzidłowym pojedynczo- lub podwójnie łamanym, dopuszczalne jest użycie wodzy pomocniczych: gogue, wytoka lub wypinaczy (gogue i wypinaczy tylko w części ujeżdżeniowej), ochraniaczy i jazda z batem. Używanie ostróg jest dozwolone.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym, twardym nakryciu głowy jest obowiązkowa.

Z egzaminu praktycznego (z części odpowiadającej uprawianej dyscyplinie) na Odznakę Brązową zwalniani są zawodnicy posiadający dowolną klasę sportową, a także z części skokowej egzaminu osoby mające zdany skokowy egzamin licencyjny. Niniejszy zapis odnosi się tylko do zawodników zarejestrowanych w WZJ/PZJ przed dniem 01.01.2007.

Kandydaci w wieku powyżej 45 lat mogą być zwolnieni ze zdawania części skokowej egzaminu na Brązową Odznakę. Informacja o takim zwolnieniu musi znaleźć się na zbiorczym i indywidualnym protokole egzaminacyjnym. Odznaka zdobyta tym trybem może być podstawą do wydania uprawnień sportowych jedynie w dyscyplinie ujeżdżenia.

b. część teoretyczna –: tematy:

- zachowanie konia;
- prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji;
- podstawy żywienia i technika żywienia;
- podstawy zdrowia konia;

- podstawy eksterieru, maści i odmiany;
- podstawy teorii jazdy konnej;
- dosiad;
- rodzaje pomocy;
- podstawowe figury na ujeżdżalni;
- zasady zachowania na ujeżdżalni;
- sprzęt jeździecki i strój do jazdy.

Zdających do ukończenia 11 roku życia obowiązuje rozmowa kwalifikująca. Pomocny w przygotowaniach dla tej grupy wiekowej jest podręcznik „Młody jeździec” – Lucinda Green, wyd. Galaktyka

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „nie zaliczony”. Zaliczać powinno wykonanie programu z notą 5,0. Uczestnicy w przypadku częściowego zaliczenia egzaminu otrzymują :

**Kartę oceny – egzamin praktyczny na odznakę Brązową
Certyfikat poświadczający zaliczenie egzaminu z opieki stajennej na Odznakę Brązową oraz kopię protokołu indywidualnego.**

Nie zdany cały egzamin lub jego nie zaliczona część może być zdawana powtórnie w następnym dogodnym terminie w dowolnym ośrodku przeprowadzającym tego typu egzaminy. W przypadku nie zaliczenia powtórnie zdawanej części obowiązuje ponowne przystąpienie do całości egzaminu.

2. Odznaka Srebrna

Odznaka Srebrna odpowiada wymogom europejskiej odznaki EPC. (Equivalent of Euro Pony Club Riding Test)

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzamin na Odznakę Srebrną może być prowadzony tylko w certyfikowanym ośrodku jeździeckim.

Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Odznaki Brązowej po upływie co najmniej trzech miesięcy od daty jej uzyskania.

Egzamin końcowy jest przeprowadzany przez 2 członków WKE.

Egzamin **praktyczny** składa się z dwóch części:

- a. część ujeżdżeniowa – wykonanie czworoboku klasy P (**dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie**) z notą 5,0 (niedopuszczalne jest używanie jakichkolwiek wodzy pomocniczych).

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.

Nie zaliczona część ujeżdżeniowa egzaminu powoduje nie dopuszczenie do zdawania części w skokach.

- b. część skokowa – pokonanie 6 przeszkód o wysokości 70-80 cm (w tym jedna kombinacja podwójna) **Pony – wysokość przeszkód maksymalnie 70 cm. SKOKI OBOWIĄZKOWO W PÓLSIADZIE !!!**

Trzecie nieposłuszeństwo konia, upadek jeźdźca lub konia - eliminują z egzaminu.

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny skoki przez przeszkody.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym, twardym nakryciu głowy jest obowiązkowa.

Z egzaminu praktycznego (z części odpowiadającej uprawianej dyscyplinie) na Odznakę Srebrną zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną klasę sportową, a z części skokowej egzaminu także osoby mające zdany skokowy egzamin licencyjny.

Egzamin teoretyczny – tematy:

- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia koni;
- rozszerzone wiadomości z teorii jazdy konnej;
- chody koni;
- opis stosowanych pomocy podczas wykonywania poszczególnych ćwiczeń;
- figury na ujeżdżalni;
- podstawy teorii skoków przez przeszkody;
- zasady jazdy w terenie; · pierwsza pomoc.

Pytania na egzaminie teoretycznym - po jednym z każdego TEMATU

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „nie zaliczony”. (Zaliczać powinno wykonanie programu z notą 5,0 i minimum połowa prawidłowych odpowiedzi na zadane pytania). Uczestnicy w przypadku częściowego zaliczenia egzaminu otrzymują :

Kartę oceny egzamin praktyczny na Odznakę Srebrną (dostępna na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie) oraz kopię protokołu indywidualnego.

Nie zdany cały egzamin lub jego nie zaliczona część może być zdawana powtórnie w następnym dogodnym terminie w dowolnym ośrodku przeprowadzającym tego typu egzaminy. W przypadku nie zaliczenia powtórnie zdawanej części obowiązuje ponowne przystąpienie do całości egzaminu.

2. Odznaka Złota

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzamin na Odznakę Złotą może być prowadzony tylko w certyfikowanym ośrodku jeździeckim. Komisja egzaminacyjna składa się z: przewodniczącego - członka CKE PZJ oraz dwóch członków WKE.

Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Odznaki Srebrnej po upływie co najmniej roku od daty jej uzyskania (daty egzaminu). Minimalny wiek kandydata – ukończone 15 lat.

1. Egzamin praktyczny składa się z trzech części:

a. **Opieka stajenna**

- **prowadzenie konia do przeglądu**

- **siodłanie i kielznanie, dopasowanie rzędu – znajomość nazewnictwa**

- b. **Część ujeżdżeniowa** – elementy ujeżdżenia z klasy N. (stęp swobodny, stęp pośredni, kłus roboczy, kłus pośredni, galop roboczy, kontrgalop, ustępowanie od tydki z głową do ściany w stępie i w kłusie, łopatka, ciągi i trawers)

Na czworoboku konie są przygotowywane samodzielnie przez jeźdźca do zademonstrowania wymaganych egzaminem zadań (podobnie jak rozprężanie przed zawodami). W tym czasie – 15 minut - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, praca z koniem jest prowadzona zgodnie z zasadami teorii jazdy. Na zakończenie sprawdzianu, egzaminator może nakazać wykonanie dodatkowo niektórych ćwiczeń z w/w zestawu.

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.

Nie zaliczona część ujeżdżeniowa egzaminu powoduje niedopuszczenie do zdawania części w skokach.

Z egzaminu praktycznego w części ujeżdżeniowej zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną II klasę sportową w ujeżdżeniu lub w wkkw.

- c. **Część skokowa** – pokonanie parkuru o 7 przeszkodach, w tym jeden szereg dwuczłonowy standardowego toru przeszkód o wysokości 90cm i szerokości 100cm. **OBOWIĄZKOWA JAZDA W PÓLSIADZIE !!!**

Ocenie podlega dosiad i oddziaływanie jeźdźca, wycucie tempa i dystansu, a także sposób pokonywanie przeszkód. Drugie nieposłuszeństwo konia, upadek jeźdźca lub konia - eliminują z egzaminu.

Podczas obu części egzaminu praktycznego wymagana jest jazda na zwykłym kielźnie wędzidłowym pojedynczo- lub podwójnie łamanym, dozwolona jest użycie ochraniaczy, ostróg i jazda z batem.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym nakryciu głowy jest obowiązkowa.

Z egzaminu praktycznego w części skokowej zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną klasę III sportową w skokach lub w wkkw.

2. Egzamin teoretyczny – pytania na egzaminie teoretycznym - po jednym z każdego działu

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „nie zaliczony”.

Uczestnicy w przypadku częściowego zaliczenia egzaminu otrzymują :

Karta oceny egzaminu praktycznego na Odznakę Złotą oraz kopię protokołu indywidualnego.

Nie zdany cały egzamin lub jego nie zaliczona część może być zdawana powtórnie w następnym dogodnym terminie w dowolnym ośrodku przeprowadzającym tego typu egzaminy. W przypadku nie zaliczenia powtórnie zdawanej części obowiązuje ponowne przystąpienie do całości egzaminu.